

Azərbaycanın QURTULUŞ salnaməsi: Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə

31

Milli Qurtuluş Günü kimi tarix həkk olunmuş 15 iyun 1993-cü ildən bizi otuz bir il vaxt ayırr. Siyasi kataklizmlərlə zəngin olan bu dövrün son dərəcə gərgin tarixi şəraitini təhlil edərək, hadisələrin mərkəzində olan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi faaliyyətinin yeni çalarları meydana çıxır. Siyaset nəhəngi Heydər Əliyevin on təlatüllü proseslərdə belə öz təmkinini pozmadan müdriylik və qətiyyət göstərməsi millətimizin ona qarşı heyranlıq duygusunu daha da artırır.

Sovet dönməmində Heydər Əliyevin müstəqillik düşüncələri

Heydər Əliyevin Sovetlər dönməmində siyasi faaliyyətinin müxtəlif mərhələlərində milli azadlıq çalarlarını daim aydın görəmək olur. Məsələn, Dahl soxiyyətin 1981-ci ildə gərkəmliliyi yazımız Ilyas Əfəndiyevin "Xurşidbanu Nətəvan" pənyesinin premyerası zamanı olan faktı nəzər salıq. Həmin hadnəsinin canlı şəhidi pəyesi qurulmuş vermiş Xalq artisti, rejissör Mərahim Fərziolibeyovun xatirələrində diqqət yetirir. Pənyenin premyerası Mərkəzi Komitənin bininci katibini Heydər Əliyevin golması, səlbəti ki, hər kəsin məsuliyyətinə dəha da artırdı. Tamaşa uğurları oynanırdı. Xurşidbanu Nətəvan (mərhəm aktrisa Amalya Panahova) son monologunu dedi: "Daha mənə xidmətçi lazımdır, Bayim. Gedin loyqatlı yəşayın. Gedin kəndlərə deyin ki, onlar da ha mənə vergi verməyəcəklər. Daha Xan qızı Natəvannı kəndi, torpağı xordur! Deyin ki, men Xurşidbanu Nətəvan bu szablı yollarla birləşdirəcəm. Onu da deyin ki, bu uğurumlu yolların sonunda bizi öz milli birliyin, azadlığın tapşmış azad Azərbaycan gəzgəyir!"

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

1977-ci ilin 28 mayında Bakıda keçirilmiş beynəlxalq konfransda 70 ölkənin nümayəndəsi iştirak etmişdi. Bu tədbirdən beynəlxalq birləşik üçün çox böyük əhəmiyyəti var idi. Konfransda "Böyük Oktaylı Sosialist İngilizlər", Asiya, Afrika və Latin Amerikası ölkələrinin milli azadlıq hərəkatı adlı məruzə ilə Heydər Əliyevin çıxış etmişdir. Heydər Əliyev adıçəkilen xalqların azadlıq mübarizəsinə fonda milli azadlıq hərəkatı ilə bağlı yeniləmələr fikirləri irəli sürməsindən maraq doğurur. Konfransın tarixinin məhz 28 may gününe tosadüf etmişdi ki, diqqətəlayiq hadisələrəndən.

Noriman Norimanovun 100 illiyi 1970-ci ildə tamam oldu, yubileyi ise 1972-ci ildə keçirildi. Bilərsiniz niyə? Çünkü bu yubileyi keçirmək üçün il Mübarizə aparmaq lazımdı. N.Rorimanova "millətçi" damgası vurulmuşdu. Bu "ləkə"ni aradan götürmək üçün Heydər Əliyev fədakarlıqla müşəqələnmişdi.

Bu haqqda Ulu Öndər belə deyirdi: "Həqiqətən demədiyimi indi səza açıram. Qoy xalqın bilsin. Mənim sinəmdə cox sırılar var. Bəzilərindən indi açıram. İki dəfə Suslovun, Breynevin yanına getdim, ancaq onlara Norimanov barədə başqa informasiya vermədim. Əjdər İbrahimov Isa Hüseynova birləşdə "Mosfilmlər" Noriman Norimanovun adını yubileyi ilə Heydər Əliyevin çıxışını təşviş etdi. Bəzən ona qarşıdır, bəzən ona qarşıdır. Həm həyəcanlı dövrdə Heydər Əliyev arxasında xüsusi teyyarələrə gəndərən hökumət üzvləri sonradan "milli hökumət qiyam yolu ilə devrildi" fikrini söyləməkən cəliz siyasi təsəffükə malik oluduları nümayiş etdirdilər.

Həm həyəcanlı dövrdə Heydər Əliyevin çıxışını təşviş etdi. 1993-cü ilin iyun 15-də dövlətçiliklərimizin göləcciyini tömən edən konseptul tezisler irəli süründü. Bu çıxış onun həməni auditoriyaya on əvvəlki çıxışlarıriñi monteqi davam etdi.

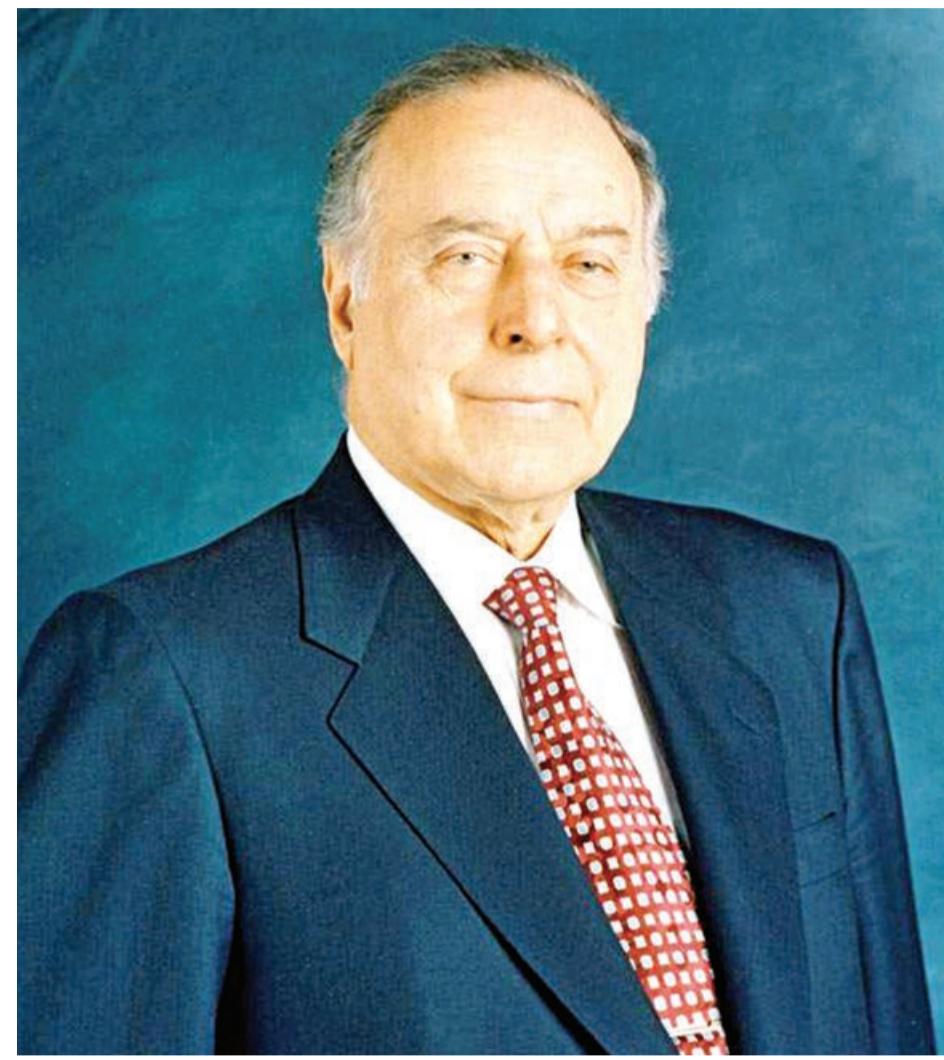
Heydər Əliyev Ali Sovetdə tarixi çıxışını etdi. O, 1993-cü ilin iyun 15-də dövlətçiliklərimizin göləcciyini tömən edən konseptul tezisler irəli süründü. Bu çıxış onun həməni auditoriyaya on əvvəlki çıxışlarıriñi monteqi davam etdi.

Həm həyəcanlı dövrdə Heydər Əliyevin çıxışını təşviş etdi. 1993-cü ilin iyun 15-də dövlətçiliklərimizin göləcciyini tömən edən konseptul tezisler irəli süründü. Bu çıxış onun həməni auditoriyaya on əvvəlki çıxışlarıriñi monteqi davam etdi.

Heydər Əliyevin çıxışını təşviş etdi. 1993-cü ilin iyun 15-də dövlətçiliklərimizin göləcciyini tömən edən konseptul tezisler irəli süründü. Bu çıxış onun həməni auditoriyaya on əvvəlki çıxışlarıriñi monteqi davam etdi.

Qayıdaq Azərbaycan tarixinin on əsaslıdır. Həm həyəcanlı dövrdə Heydər Əliyevin çıxışını təşviş etdi. 1993-cü ilin iyun 15-də dövlətçiliklərimizin göləcciyini tömən edən konseptul tezisler irəli süründü. Bu çıxış onun həməni auditoriyaya on əvvəlki çıxışlarıriñi monteqi davam etdi.

Qayıdaq Azərbaycan tarixinin on əsaslıdır. Həm həyəcanlı dövrdə Heydər Əliyevin çıxışını təşviş etdi. 1993-cü ilin iyun 15-də dövlətçiliklərimizin göləcciyini tömən edən konseptul tezisler irəli süründü. Bu çıxış onun həməni auditoriyaya on əvvəlki çıxışlarıriñi monteqi davam etdi.

Azərbaycan torpaqları işgal edilir, regionlarda etnik separatçı dəlfəsi genişləndir. Azərbaycanda yaşayan azsaylı qrupları separatizmə tohrik edərək, dövləti parçalamaq çələşənlərin mökrələrə təsəffübülləri iso qarşılıqlı vəziyyətə gəlməmişdir. Mühərriyətə soferərə olmaq ovozunu Gəncədə hərbi qarşılurma töredildi və bu zaman vətəndaşlarımız hələk oldular.

Votondəs mühərriyətə təhlükəsi ciddi olaraq Azərbaycanı tehdid edirdi. AXC-Müsəavat iqtidarılarının tomsilçiləri başda Əbülfəz Elçibey, İsa Qəmər və digər şəxslər yaranmış vəziyyətdən çıxış yolunu yalnız və yalnız Heydər Əliyevin Bakıya dəvət edilmişdir və onun bu çıxımla durumdan xalqı xilas etməsindən göründür. Cənubi xalqı möhəz Heydər Əliyevə olan inam xilas edə bilərdi. Xalqın yekdil rayı bundan ibarət idi. Lakin bu dövət qədər bütün rohbaclar - Ə.Vəzirov, A.Mütəlli-bəyov, Y.Məmmədov, Ə.Elçibey Heydər Əliyev fakturuna qısqançılıq yanaşır, ona qarşı böyük maneolur, tohiddilər yaradırdılar. Hətta Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sördə öz vəzifəsinə görə Azərbaycan Ali Sovetinin sördə öz vəzifəsinə görə.

Heydər Əliyev xaricinə qarşıdır. Heydər Əliyevin Sovetlər dönməndə siyasi faaliyyətinin müxtəlif mərhələlərində milli azadlıq çalarlarını daim aydın görəmək olur. Məsələn, Dahl soxiyyətin 1981-ci ildə gərkəmliliyi yazımız Ilyas Əfəndiyevin "Xurşidbanu Nətəvan" pənyesinin premyerası zamanı olan faktı nəzər salıq. Həmin hadnəsinin canlı şəhidi pəyesi qurulmuş vermiş Xalq artisti, rejissör Mərahim Fərziolibeyovun xatirələrində diqqət yetirir. Pənyenin premyerası Mərkəzi Komitənin bininci katibini Heydər Əliyevin golması, səlbəti ki, hər kəsin məsuliyyətinə dəha da artırdı. Tamaşa uğurları oynanırdı. Xurşidbanu Nətəvan (mərhəm aktrisa Amalya Panahova) son monologunu dedi: "Daha mənə xidmətçi lazımdır, Bayim. Gedin loyqatlı yəşayın. Gedin kəndlərə deyin ki, onlar da ha mənə vergi verməyəcəklər. Daha Xan qızı Natəvannı kəndi, torpağı xordur! Deyin ki, men Xurşidbanu Nətəvan bu szablı yollarla birləşdirəcəm. Onu da deyin ki, bu uğurumlu yolların sonunda bizi öz milli birliyin, azadlığın tapşmış azad Azərbaycan gəzgəyir!"

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan qaldırdı. Son monoqolun iso çox qoldı idil".

M.Fərziolibeyov xatırlayırlar: "Təsəvvür edin, bù sələri Sovet hökmətinin on güclü vaxtı müttəfiq respublika olan subjektlərindən birində bu formada deməyin hansı nticələri verəcəyini hesablamaq çox da çətin məsələ deyildi. Bu monologdan sonra bütün salona bir neçə sənəyəlik süküt çökdü, hamının gözələri birinci katib Heydər Əliyevə zilləndi. Onun reaksiyası necə olacaq? Yazıcıları bundan sonra nə gözləyir? Bu ritorik sualların yaratdığı heyəcən hər kəsin vücdündən sırayot etmişdi ki, sükit pozuldu. Heydər Əliyev ona qarşı ilə bütün heyəcana son qoydu. Alışlılardan sonra bütün salonu ayığa qalxaraq alışmışdı. Sonra iso pərde arxasında Heydər Əliyevin əsərin müəllifi Ilyas Əfəndiyevi üzünü tutaraq dedi: "Ohşən, Nətəvana qarşı yaranmış şübhələri aradan